

Seletuskiri kultuuriministri 31. detsembri 2018. a määruse nr 20 „Taluarhitektuuri toetamise tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõuga (edaspidi eelnõu) muudetakse kultuuriministri 31. detsembri 2018. a määruse nr 20 „Taluarhitektuuri toetamise tingimused ja kord“ 07. jaanuaril 2019. a jõustunud redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 04.01.2019, 20.

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Eelnõuga muudetakse ja täpsustatakse rakenduslikke aspekte, mis varasemalt ei olnud määruse tasandil piisava selgusega sätestatud või mille täpsustamine on õigusselguse huvides oluline, et tagada meetme parem rakendatavus. Muutmise vajadus tuleneb esimese taotlusvooru käigus tehtud tähelepanekutest ja praktilistest puudustest taotlusvooru läbiviimisel. Muudatused muudavad taotlejale tingimused selgemaks ja üheselt mõistetavaks.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kultuuriministeeriumi muinsuskaitseõunik Liina Jänes (e-post liina.janes@kul.ee, telefon 628 2381) ja Kultuuriministeeriumi õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik Kadri Kilvet (e-post kadri.kilvet@kul.ee, telefon 628 2224), kes tegi ka eelnõu juriidilise ekspertiisi.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest punktist, millega muudetakse kultuuriministri 31. detsembri 2018. a määrust nr 20 „Taluarhitektuuri toetamise tingimused ja kord“.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 3 lõike 1 sõnastust. Välja jäetakse lauseosa „sealhulgas kande- ja jäigastavad konstruktsioonid“, kuna osad taotlejad tõlgendasid ka seinakonstruktsioone katuse kandekonstruktsioonidena, mille asendamist taotleti. Uus sõnastus räägib selgemalt katusekonstruktsioonidest, mille hulka arvatakse määruse § 8 lõike 1 punkti 1 kohaselt laetalad ja ülemine müürlatt (ülemine palgiring), kuid mitte sellest allapoole jäävad konstruktsioonid.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse määruse §-i 4 lõikega 4, millega antakse ette konkreetsed katusekatte materjalid, mida taluelamu katusekatte taastamisel või asendamisel kasutada tohib. Kehtiv määrus räägib katusekatte materjali vahetamisest samaväärse vastu ning konkreetsed materjalid on loetletud seletuskirjas. Praktikas tekitab see taotlejates segadust ja vajab igakordset ülerääkimist. Eelnõuga nimetatakse nõ abikõlblikud materjalid, mille hulka on arvatud traditsioonilised maamajade katusematerjalid: puit (laast, kimm, sindel), roog, valtsplekk ja kivi (valtskivi, betoonkivi, s-kivi). Eterniidi vahetamine eterniidi vastu või profiilpleki vahetamine profiilpleki vastu on küll asendamine samaväärse materjaliga, kuid kuna toetuse andmise eesmärk on maamaastiku ilme parandamine ja eterniitkatuse või profiilplekist katuse paigaldamine ei kannaks traditsioonilise maastikupildi säilitamise eesmärki, siis on selle toetamine välistatud. Juhul kui eterniit või profiilplekk soovitakse vahetada traditsioonilise materjali vastu, rakendatakse nõuet kasutada algupärast ehk piirkonnale ja ehitusperioodile iseloomulikku katusekattematerjali ja valik tehakse nende hulgas. Toetuse andmise eesmärk on soodustada traditsiooniliste materjalide kasutamist ja kallutada majaomanike otsust nende kasuks. Need on reeglina töomahukamad, käsitööd

nõudvad ja seetõttu kallimad materjalid, mille kompenseerimine osalise toetuse näol aitab kaasa Eesti traditsioonilise maa-arhitektuuri ning ehitusvõtete ja -oskuste säilimisele.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse § 5 lõike 1 punkti 5. Nõuet täpsustatakse selliselt, et nimetatakse esitatavate fotode maksimaalne suurus ja kogus.

Eelnõu punktidega 4 ja 5 muudetakse määruse §-i 8 lõike 3 punkti 1 ja lõike 4 punkti 4. Muudatus on seotud § 3 lõike 1 sõnastuse muutmisega. Nimelt täpsustakse siin, milliseid konstruktsioonelemente loetakse katusekonstruktsiooni osadeks ning mis on käsitletav abikõlbliku kuluna ja mis mitte. Seinad ei loeta katusekonstruktsiooni osaks. Katusekonstruktsioon lõpeb laetalade ja ülemise müürlatiga (ülemise palgiringiga).

Eelnõu punktiga 6 muudetakse § 9 lõikes 1 sätestatud abikõlblikkuse perioodi sõnastust. Taotlusvooru toimumise kalendriaasta asemel seotakse abikõlblikkuse periood taotluse rahuldamise otsuse tegemise kalendriaastaga. Uue sõnastuse kohaselt on abikõlblikkuse periood taotluse rahuldamise otsuse tegemise kalendriaasta 1. jaanuarist sama aasta 31. detsembrini. Kuna praktilistel põhjustel on mõistlik korraldada taotlusvoor ehitustööle eelneva aasta sügisel, on vaja kehtivat sõnastust muuta. Traditsioonilisi ehitusmaterjale (eriti nt roogu) varutakse pikalt ette, mistõttu on taotlejale oluline saada toetuse otsus enne ehitustöödele eelneva talve saabumist. Samuti on oluline teha taotluse juurde fotod lumevabal ajal. Ehitamisele eelnev kevad jääb ettevalmistustöödeks liiga hiljaks, seega on vajalik taotlusvoor korraldada eelarveaastale eelneva aasta sügisel, et anda taotlejatele piisav aeg nii taotluse ettevalmistamiseks kui ka ehitusmaterjali ja ehitusprojekti jaoks kokkulepete tegemiseks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole Euroopa õigusega puutumust.

4. Eelnõu mõjud

Eelnõus kajastatud määruse muudatused on seotud selle rakendamise käigus esile kerkinud kitsaskohtadega, mida on selgitatud seletuskirja punktis 2. Muudatused parandavad üldist õigusselgust ja aitavad kaasa toetuse andmise eesmärgi ja tulemuse saavutamisele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu rakendamisega täiendavaid tulusid ega kulusid ei kaasne.

6. Eelnõu jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvirühmade kaasamine

Eelnõu on esitatud kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Maaeluministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Mälestistalude Ühendusele ja SA Eesti Vabaõhumuuseumi Maaarhitektuuri keskusele.